

Føroyar og Golfkreppan

KREPPAN í Golfinum er helst ein tann álvarsamasta síðani seinna heimsbardaga. Vandir eru fyri einum stórkrigi, har einar 30 tjóðir verða við. Tað eru bert tvær vikur til freistin, ST hevur givið Irak at fara úr Kuwait, gongur út. Aftaná 15. januar kunnu vit tí rokna við einum óhugnaligum og oyðandi kríggi, sum ikki bara fer at fáa avleiðingar fyri tey lutakandi stríðslondini.

ALLUR heimurin fer at verða raktur av einum kríggi í Miðeystri. Her verður serliga hugsað um prísirnar á olju, sum við krígsbyrjan fara at røkka upp til Himmals. Og tað fer at skaka allan heimsbúskapin. Tað er helst ikki rætt at siga, at nakar verður verri raktur enn annar, tí hækkingi oljuprísir fara at raka okkum øll, so ella so. Tað er ikki bert ráoljan her verður hugsað um, vit eiga eisini at hugsa um, hvørja beinleiðis og óbeinleiðis avleiðing eitt kríggj mitt í heimins oljuleikum fer at hava á allan búskapin sum so.

EISINI vit í Føroyum fara at kenna sviðan av einum tílikum kríggi. Nettup tað at vit

eru so fá og bert hava eina vinnu at líta á, fer at kennast svárt. Við himmalhøgum oljuprísnum kann fiskiflotin gott leggjast allur sum hann er. Tá verður okkara eigna kreppa fullgjørd. Allur okkara samfelagsbúskapur fer á heysin.

TAÐ er tí okkara vón, at menn fara at finna eina friðaliga loysn á stríðnum í Golfinum. Eitt kríggj fer neyvan at gagna nøkrum, tá avtornar. Øll gerast vit taparar. Og serliga um seinastu tíðindini um ætlanina hjá irakum at seta eld á allar tær 1000 oljuleikurnar í Kuwait eru røtt. Tá fer kríggj ikki bert at hava vanligar materiellar og menniskjaligar skaðar við sær, tá fer tað at hava ávirkan á okkara umhvørvi. Mett verður, at tað fer at vera ein altoyðandi náttúruvanlukka, um irakar seta eld á oljuleikurnar. Tað er einki minni enn sjálmorð, sum tó fyrst og fremst fer at raka tey mongu menniskju, sum eru stødd í stríðsøkinum, men sum so við og við fer at hava nógv álvarsligari fylgjur fyri umheimin.

HVAT kunnu vit gera fyri at ávirka gongdina í Miðeystri.

Lítið ella einki. Men hóast smáir so eiga vit at fylgja við tí sum hendir og lata stríðandi partarnar kenna okkara rødd eisini, eina rødd, sum ávarar móti kríggi.

STØÐAN sær alt annað enn góð út. Irakar vilja ikki boyggja seg ein tamma, hóast teir vita, at eitt kríggj kann gera alt Irak til oyðimørk. Vit vita t.d. ikki, hvat ísraelar kunnu finna uppá, um Saddam Hussein gera álvara av sínum hóttanum at reka kemiska krígsførslu móti teimum ísraelsku býunum. Ísraelar eiga sum vit øll vita kjarnorkuvápn, og hóast hesin spurningurin ikki hevur verið nógv frammi enn, so eiga vit ikki at siggja burtur frá, at ísraelar fara at kenna seg noyddar at brúka øll vápn fyri at berjast eitt irakiskt álop niður.

ALLUR vesturheimurin og nærur heimurin allur hevur fordømt irakisku innrásina í Kuwait og ST hevur samtykt, at tekur landið seg ikki úr Kuwait, áðrenn hálvan januar, so hava limalondini loyvi at brúka hermegi móti Irak. Irakar royna at fáa vesturheimin og ST at ganga við til at tengja innrásina av Kuwait saman við tí palestínensiska spurninginum, men hetta

siga flestu onnur lond korta nei til. Tí hesir spurningar hava einki við hvønn annan at gera. Hetta meta vit eisini vera rætt at fasthalda, men tað er greitt, at framhaldandi ísraelska hersetingin av Vestara árabakka og Gaza tænar ikki friðarins sök. Hetta er tí ein spurningur, sum bæði ST og vesturheimurin eiga at taka upp til viðgerðar, ikki fyri at fáa loyst Kuwait-málið, men tí hetta málið kann ikki liggja óloyst í allar ævir. Palestínar hava eisini rætt at liva.

EIN spurningur, sum av og á er frammi, er, hvussu verður í Miðeystri, um nú Hussein ger av at taka seg úr Kuwait kortini. Sleppur hann tá at halda fram við royndum sínum at fáa sær kjarnorkuvápn. Um ikki — hvør skal tá forða honum í hesum — og hvussu. Júst hesin spurningurin um kjarnorkuvápn man uttan iva vega tungt hjá teimum sameindu og ikki minst Ísrael, Saudi Arabia og USA. Og ilt er at hugsa sær, at hesi londini fara at vera nøgd, bara Irak tekur seg úr Kuwait. Tá er irakiski vandin als ikki burtur — men fær tvørturímóti møguleika at mennast uppá longri sikt. Hetta man helst verða ein hin størsti spurningurin í allari Golfkreppuni, tá avtornar.

tíðindablaðið
sosialurin

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐIÐ

FRÍDAGS

14. SEPTEMBER

FRÍDAGS

FRÍDAGS

Góður fyri almenna orðaskiftið

„Fundamentið til ein stóran varða varð til, tá eg tók við 1. juli 1969. Eg havi eftir ferimuni saman við øðrum roynt at laga viðari henda varða. Varðin er langt frá liðugur enn. Tað vil verða arbeiðt nógv, nógv ár afturat. Vit vóna, at hesin varðin vil verða til gagns og til heiðurs fyri Føroya land.“ skrivur Birgir Danielsen í „Okkara millum“, nú hann fer

frá sum stjóri eftir meira enn 21 ár.

Vit skulu ikki her fara at gera upp, hvønn týðning Birgir Danielsen hevur havt fyri føroyskan fiskautflutning, men skulu sláa fast, at ein tann mest virkni einstaklingurin í tí almenna tjakinum her á landi í mong ár man hava verið Birgir Danielsen. Tað eru langt frá øllum, sum hava verið ella eru samd við hann í øllum

sjónarmiðum hansara, og heldur ikki vit á blaðnum hava verið tað, men frá farni Fiskasølustjórin skal fáa tað skoðsmál frá okkum, at hann er ein av teimum fáum, sum hevur troyst tann týðningarmikla møguleikan, ið demokratið gevur okkum, nevnliga at halda liv í tí almenna orðaskiftinum um ymisk samfelagsmál. Tað hevur nærur ikki verið tað panel, sum Birgir Danielsen ikki hevur

luttikið í. Og altíð hevur hann verið fúsar at svara spurningum, tá eitt nú Sosialurin hevur sett honum teir. Onkur kallar tað „pressugreiddi“. Ein kann kalla tað, hvat ein vil, ikki skerst tó burtur, hann hevur altíð verið parat at svara spurningum.

Tað er tó einki dulsmál, at serliga Sosialurin hevur verið ein av teimum mest kritisku røddunum móti Fiskasøluni og stóra tess í mong ár. Tað er okkara sannføring, at demokratið gevur okkum ikki bert møguleikan til at siga okkara hugsan, men tað

krevur eisini av okkum, at vit skulu vera kritisk viðvikjandi tí, sum fyriferst í samfelagnum. Tað er neyðugt at stríðast fyri demokratismum hvønn dag, og kritikkurin er eitt av teimum náttúrligastu amboðunum í hesum stríði. Vit hava roynt at brúka hetta amboð á sama hátt sum Birgir Danielsen hevur gjørt tað, tá hann hevur langað út eftir okkara fólkavaldi.

Vit ivast onga løtu í, at frá farni Fiskasølustjórin innast inni er fegin um tann kritikk, sum eitt nú Sosialurin er komin við, tí hann eigur so eisini sin part av æruni fyri, at broytingar til tað betra eru gjørdar á Fiskasøluni.

Nú hevur Birgir Danielsen so kjósað sær politisku leiðina og situr hann

helst í lötuni sum ein av teimum týðningarmestu politikarunum í Fólkaflakkinum, tá samráðst verður um skipan av landsstýri. Tað taka vit sum givið, tá hugsað verður um hansara bakgrund og áhuga hansara fyri samfelagsviðurskiptum.

Tað er okkara vón, at Fólkaflakkurin við honum hevur fingið ein politikara, sum gongur aðrar leiðir enn Óla'sa fløyr. Vit kunnu illa hugsa okkum ein mann sum Birgir Danielsen kunna arbeiða væl saman við Óla Breckmann, tá hugsað verður um at hava virðing hvør fyri øðrum og tá hugsað verður um, at ein fyrirtreitin fyri, at demokratið kann virka, nettup er

Framhald á síðu 13